

2017/112

ONTVANGEN 08 MAART 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Radboud Universiteit
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 9102
6500 HC NIJMEGEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **06 MAART 2018**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo bachelor International Economics and
Business

Onze referentie
1330946

Uw brief van
04 december 2017

Uw referentie
17U.016353

Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 4 december 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 7 december 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de wo-bacheloropleiding International Economics and Business als bekostigde opleiding (voltijd) te verzorgen in de gemeente Nijmegen. De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Economie en de studielast is door u bepaald op 180 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 22 februari 2018, kenmerk 2017/112, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de wo-bacheloropleiding International Economics and Business als bekostigde opleiding te verzorgen in Nijmegen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan criterium a van artikel 6 van de Beleidsregel, maar niet aan criteria b en c van dat artikel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VSNU.

Onze referentie
1330946

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F. Al. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 7 december 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Radboud Universiteit Nijmegen om de wo bachelor International Economics and Business (voortaan vermeld als bachelor IE&B) als bekostigde opleiding te verzorgen te Nijmegen (brief van 4 december 2017 met kenmerk 17U.016353). Aangezien de aanvraag niet was voorzien van alle benodigde gegevens is op 21 december 2017 een nieuwe termijn gesteld waarbij aanvrager in de gelegenheid is gesteld de aanvraag aan te vullen. Op 24 januari 2018 heeft de CDHO de gevraagde informatie ontvangen en kon de behandeling van de aanvraag worden hervat.

datum
22 februari 2018

onderwerp
nieuwe opleiding
voltijd

wo bachelor
International Economics
and Business
Radboud Universiteit
Nijmegen

ons kenmerk
2017/112

bijlage
beoordelingskader

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van de Radboud Universiteit Nijmegen om de bachelor IE&B als bekostigde opleiding te Nijmegen te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de bachelor IE&B per september 2019 in Nijmegen aanbieden. Het gaat om een Engelstalige wo bachelor in het Croho onderdeel Economie. De opleiding omvat 180 EC en wordt in voltijd aangeboden. Het betreft een verzelfstandiging van één van de vier tracks uit de bachelor Economics & Business Economics van aanvrager (Croho 50950).

Het betreft een verzelfstandiging van een bestaande track binnen de bachelor Economie & Bedrijfseconomie van aanvrager. Momenteel bestaat deze uit de tracks business, finance, international economics & policy en international economics & business. Laatstgenoemde wil aanvrager middels deze aanvraag omzetten naar een zelfstandige bachelor. De andere tracks zijn meer gericht op algemene economische thema's terwijl de bachelor IE&B zich richt op internationale economische ontwikkelingen.

Het doel van de bachelor IE&B is studenten te leren hoe zij internationale economische en bedrijfskundige inzichten kunnen combineren om internationale economische ontwikkelingen te duiden. De nadruk ligt op de internationalisering en

pagina 2 van 7 globalisering van de financiële en reële economie, bezien vanuit een economisch en bedrijfskundig perspectief. Het eerste jaar is bedoeld voor basiskennis op het gebied van economie, bedrijfskunde en onderzoeksmethoden. In het tweede jaar krijgen studenten vakken over de monetaire economie en internationale handel. Studenten gaan in het derde jaar verplicht een semester in het buitenland studeren en specialiseren zich.

De bachelor IE&B is toegankelijk voor mensen met een vwo diploma of een internationaal equivalent daarvan. Internationale studenten moeten middels een erkende toets bewijzen dat zij beschikken over voldoende Engelse taalvaardigheden.

Afgestudeerden van de bachelor IE&B kunnen (na het voltooien van een relevante master) gaan werken in management- of beleidsfuncties in de industrie, handel, transport, overheid, financiële of zakelijke dienstverlening. Aanvrager noemt geen concrete beroepen.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a en niet aan de criteria b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de bachelor IE&B nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren.

Ter onderbouwing van die stelling heeft aanvrager de bachelor IE&B vergeleken met de bachelor Economie van de Universiteit Utrecht. Deze bachelor is breder want niet enkel gericht op internationale economische ontwikkelingen. De commissie heeft de bachelor IE&B vergeleken met overige bachelors op het gebied van economie en bedrijfskunde. Het gaat in de eerste plaats om Economics & Business Economics van de Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Maastricht Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Utrecht, Vrije Universiteit en Universiteit van Amsterdam. In de tweede plaats gaat het om International Business Administration van de Vrije Universiteit, Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Tilburg, Universiteit van Amsterdam en Universiteit Twente. In de laatste plaats heeft de commissie gekeken naar bachelors Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen, Erasmus Universiteit Rotterdam, Vrije Universiteit en Radboud Universiteit Nijmegen.

De bachelor Economics & Business Economics van de Rijksuniversiteit Groningen vertoont overlap met de bachelor IE&B wat vakken in het eerste jaar betreft. Studenten kunnen zich al in het tweede jaar specialiseren in internationale economie en bedrijfskunde en zijn in dat geval verplicht in het derde jaar een semester in het buitenland te studeren. De overlap is voor deze track significant. Ook aan de Universiteit Maastricht is sprake van significante overlap als men kiest voor de track International Business Economics met internationaal gerichte vakken. Bij de Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Utrecht, Vrije Universiteit en Universiteit van Amsterdam is de overlap qua vakken bescheiden. Studeren in het buitenland is bij deze opleidingen in het laatste jaar optioneel.

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 3 van 7 Bacheloropleidingen op het gebied van International Business Administration vertonen weinig overlap met de bachelor van aanvrager omdat ze meer gericht zijn op internationale bedrijfskunde terwijl de bachelor van aanvrager focust op zowel bedrijfskunde als economie vanuit een internationaal perspectief. De universiteiten leggen andere accenten. De bachelor van de Vrije Universiteit heeft meerdere vakken met als thema opkomende economieën, de Erasmus Universiteit Rotterdam richt zich op diverse bedrijfskundige processen en bij de universiteiten van Tilburg en Twente is een semester studeren in het buitenland optioneel. De bachelor International Business Administration van de Universiteit Twente heeft een meer technologische inslag.

Alle bedrijfskundige bachelors hebben geen expliciete internationale focus en vertonen weinig overlap met de bachelor van aanvrager omdat er weinig nadruk ligt op economie en veel op bedrijfskunde. De bachelor Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen heeft drie tracks. Geen van deze is internationaal. De bachelor van de Erasmus Universiteit Rotterdam is voornamelijk gericht op managementvraagstukken en –vaardigheden. De bachelors van de Vrije Universiteit en Radboud Universiteit Nijmegen behandelen in geringe mate economie.

Op grond van het feit dat veel elementen van de bachelor IE&B terugkomen in andere bachelors in Nederland en op grond van het feit dat vakken van de bachelor IE&B reeds worden aangeboden als track door aanvrager concludeert de commissie dat de inhoud van de bachelor IE&B al bestaat. Daarmee is de noodzaak van de bachelor IE&B in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de bachelor IE&B aansluit op een arbeidsmarktbehoefte, maar geeft daarbij aan dat het merendeel van de studenten na een bachelor een master gaat volgen. Aan de Radboud Universiteit kunnen afgestudeerden van de bachelor Economics & Business Economics, waar de bachelor IE&B nu nog onderdeel van uitmaakt, doorstromen naar masters op het gebied van corporate finance, internationaal management, accountancy & control, financiële economie, internationale economie & ontwikkeling en naar verwante masters bij andere universiteiten.

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte doet aanvrager een beroep op de WO-monitor 2015, en het rapport 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020' (ROA, 2015) en de alumni-monitor van aanvrager. De commissie heeft daarnaast de meest recente ROA prognoses tot 2022 geraadpleegd.

Aanvrager stelt dat er meer behoefte is aan afgestudeerden met een internationale oriëntatie en goede cross-culturele vaardigheden. Aanvrager geeft aan dat de uitbreiding op de arbeidsmarkt met name internationaal georiënteerde beroepen betreft (Monitor vestigingsklimaat, mei 2016, p 4). De commissie heeft dit niet kunnen verifiëren.

Uit de WO-monitor uit 2015 komt volgens aanvrager naar voren dat de arbeidsmarktprognose voor economen met een wo master redelijk goed is. Uit het rapport 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020' (ROA, 2015, p.34 en p.40) blijkt volgens aanvrager dat de vraag naar personeel met als

pagina 4 van 7 achtergrond wo economie en recht momenteel toeneemt met een uitbreidingsvraag van 1% per jaar en een vervangingsvraag van 2% per jaar. Het betreft hier echter uitspraken die te weinig specifiek zijn met betrekking tot de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden IE&B.

Studenten van de bachelor IE&B zullen pas over circa vijf jaar afstuderen en waarschijnlijk een master volgen alvorens zij rond 2023 de arbeidsmarkt betreden. De commissie heeft in het AIS van ROA gekeken naar de meest recente cijfers (zie Tabel 1). Masters International Economics & Business vallen onder wo bedrijfseconomie en logistiek. Daaruit komt naar voren dat tot 2022 de vooruitzichten weinig rooskleurig zijn. Er is sprake van een lage vervangingsvraag en tot 2022 zijn ruim 9.000 meer afgestudeerden beschikbaar dan er vacatures zijn. Bovendien worden er in de toekomst geen knelpunten in de personeelsvoorziening verwacht.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose voor afgestudeerden wo bedrijfseconomie en logistiek.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 5 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
wo bedrijfseconomie en logistiek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		2200	6	1	gemiddeld
wo bedrijfseconomie en logistiek	verwachte vervangingsvraag tot 2022		3500	10	1,5	laag
wo bedrijfseconomie en logistiek	verwachte baanopeningen tot 2022		5600	15	2,4	laag
wo bedrijfseconomie en logistiek	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		14700	41	5,8	erg hoog
wo bedrijfseconomie en logistiek	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	1,23				geen
wo bedrijfseconomie en logistiek	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	1,23				slecht

Bron: ROA, AIS

Aanvrager heeft geen bronnen aangeleverd die dit negatieve beeld van de ROA nuanceren. Alles overwegende is de commissie van mening dat geen arbeidsmarktbehoefte is aangetoond. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager doet geen beroep op de prestatieafspraken met de Minister. De bachelor IE&B sluit derhalve niet aan op een zwaartepunt. Aangezien de bachelor IE&B niet aansluit op de prestatieafspraken dient de aanvraag te voldoen aan alle elementen van criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Vanaf 7 december 2017 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Radboud Universiteit Nijmegen om de bachelor IE&B in Nijmegen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Zienswijzen zijn niet ingediend.

De door aanvrager geleverde instroomgegevens zijn beperkt van omvang en geven alleen inzicht in de ontwikkelingen in de instroom van verwant aanbod in de periode 2016-2017.

pagina 5 van 7 Er bestaat in het Croho geen verwant onbekostigd opleidingsaanbod. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag het belang van de onbekostigde sector dan ook niet kunnen wegen.

Gezien de geringe omvang van de geleverde instroomgegevens heeft de CDHO data over de periode 2010-2017 toegevoegd (bron: Bron HO). Dit om een goed inzicht in de instroomontwikkeling te geven. Uit deze gegevens blijkt dat de instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod sinds 2012 tot 2014/15 sterk groeide. Deze groei werd in 2015/2016 door een tijdelijke daling onderbroken. In 2016/2017 klom de instroom weer scherp naar het niveau van de periode 2012-2015. Bij de RUN groeide de instroom in de economisch/bedrijfskundige opleidingen sinds 2010 gestaag en stabiliseerde zich sinds 2014 rond een eerstejaarsinstroom van 240 studenten.

1^e jaarsinstroom bacheloropleidingen Economie/ Bedrijfskunde + Economie / Bedrijfseconomie

		2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Economie/ bedrijfskunde	UvA	1093	779	824	1077	1075	939	1074
	EUR	811	774	796	957	804	863	955
	RUN	142	147	168	211	245	232	241
Economie/ bedrijfseconomie	RUG	161	203	409	411	428	265	441
	TU	116	111	110	117	90	74	130
	UM	215	257	276	308	335	285	295
	UU	407	425	422	423	389	333	340
	VU	293	503	415	269	244	193	183
Totaal		3238	3199	3420	3773	3610	3184	3659

Bron: Bron HO

Volgens aanvrager bedraagt de instroomprognose van de bestaande bacheloropleiding Economie en Bedrijfseconomie omstreeks 190 studenten. Volgens aanvrager betreft het hier een middelgrote bacheloropleiding zonder verdere groeidoelstelling. De komende 5 jaar verwacht aanvrager een instroom van omstreeks 200 studenten. Opvallend is dat de gegevens van de RUN afwijken van de instroomcijfers in Bron HO. De verzelfstandigde specialisatie IE&B zal zich naar verwachting stabiliseren op het huidige instroomniveau van omstreeks 80 studenten. Deze verwachting is gebaseerd op het feit dat de afgelopen jaren 40% van de studenten Economie en

pagina 6 van 7 Bedrijfseconomie koos voor de specialisatie IE&B. Aanvrager verwacht dat dit percentage niet zal wijzigen.

Na verzelfstandiging ontstaan twee opleidingen: a. de bachelor Economie en Bedrijfseconomie met een instroom van 240 studenten waarin na de verzelfstandiging van IE&B de komende 5 jaar omstreeks 200 studenten zullen instromen; b. de nieuwe bachelor IE&B waarvan het instroomniveau zich stabiliseert op omstreeks 80 studenten. De totale instroom in beide opleidingen zal dan 280 studenten gaan bedragen tegen 240 nu. Dit betekent dat de instroom na de verzelfstandiging in beide opleidingen met 40 studenten zal toenemen. Aanvrager heeft de instroom van geen van beide opleidingen aan een bovengrens gebonden. Niet uitgesloten is dat de instroom nog verder zal toenemen. Het realiseren van de verzelfstandiging van de opleiding IE&B resulteert in een netto toename van de instroom in de bestaande en de nieuwe bacheloropleiding. Bovendien is de instroom in beide opleidingen niet gemaximeerd. Als de verwachte instroom wordt afgezet tegen het overschot aan afgestudeerden op de arbeidsmarkt voor afgestudeerden economie/bedrijfskunde dat onder criterium b is aangetoond, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt bezien geen ruimte bestaat voor het vormgeven van de bachelor IE&B in het bekostigde domein.

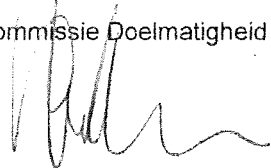
Aanvrager heeft de kennisinfrastructuur op navolgende wijze aangetoond. De nieuwe opleiding zal evenals de moederopleiding worden verzorgd door de sectie Economie en Business aan de Faculteit der Managementwetenschappen van de RUN. Deze sectie beschikt over de benodigde academische expertise, met een internationaal samengestelde staf. De laatste NVAO accreditatie van de opleiding Economie en Bedrijfseconomie dateert van januari 2014. In juli 2014 vond de meest recente NVAO instellingstoets Kwaliteitszorg plaats. Hierbij heeft het panel aangegeven dat de Radboud Universiteit aan alle vier de standaarden voldoet.

Vestiging van de bachelor IE&B in Nijmegen heeft geen effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de bachelor IE&B te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:
Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.